

ЛИТЕРАТУРА

1. ДСТУ Б А.2.4.-4:2009. Система проектної документації для будівництва. Основні вимоги до проектної та робочої документації. – К.: «Укрархбудінформ», 2009.
2. ДСТУ Б А.2.4.-7:2009. Система проектної документації для будівництва. Правила виконання архітектурно-будівельних робочих креслень. – К.: «Укрархбудінформ», 2009.
3. Методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни «Проектування АТП з використанням ЕОМ» для студентів напряму 7.070106 «Автомобілі та автомобільне господарство» денної та вечірньої форми навчання / Ходос О.Г. – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2014 – 44 с.

ФОРМУВАННЯ МЕДІА КУЛЬТУРИ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Л.Є. Чернова¹, В.В. Кирилюк², К.В. Легка³

¹кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та політології Державного вищого навчального закладу: «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», Дніпропетровськ, Україна e-mail: chernlub@ukr.net

² студентка Економічного факультету Державного вищого навчального закладу: «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», Дніпропетровськ, Україна e-mail: amaliya@multinet.dp.ua

³студентка Економічного факультету Державного вищого навчального закладу: «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», Дніпропетровськ, Україна e-mail: k_legkaya@mail.ru

Анотація. В статі аналізується процес формування мультимедіа культури в освітніх закладах України та умови, які забезпечують ефективність процесу навчання в умовах інформаційного суспільства.

Ключові слова: медіа культура, медіа освіта, меді-компетентність, медіа ресурси учні, педагоги.

FORMATION OF MEDIA CULTURE OF THE PARTICIPANTS OF EDUCATIONAL PROCESS IN THE UKRAINE

L. Chernova¹, V. Kurulyik², C. Legka³

¹PhD in Philosophy, Associate of Professor of the Philosophy Department of Prydniprov's'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture, Dnepropetrovsk, Ukraine, e-mail: chernlub@ukr.net

² student of Prydniprov's'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture, Dnepropetrovsk, Ukraine, e-mail: amaliya@multinet.dp.ua

³ student of Prydniprov's'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture, Dnepropetrovsk, Ukraine, e-mail: k_legkaya@mail.ru

Abstract. The article analyses the formation process of multimedia culture in educational institutions of Ukraine and conditions, that ensure the effectiveness of the training in the information society.

Keywords: *media culture, media education, media competence, media resources, students, educators.*

Постановка проблеми. В наслідок зміни книжкової культури на мультимедійну, - змінюється стиль мислення суб'єктів пізнання: воно стає фрагментарним, кліповим, еkleктичним, динамічним, нестабільним, знаковим і однозначним. Починає домінує зоровий канал сприйняття і запам'ятовування інформації над слуховим та абстрактно-логічним. Переважає короткочасна пам'ять і ситуативний пізнавальний інтерес [1]. Створюючи електронні підручники або електронні навчально-методичні посібники треба думати не тільки про технології та комп'ютерні програми але і про способи сприйняття і засвоєння інформації суб'єктами пізнання. Недостатньо просто набрати текст на комп'ютері і перевести його в pdf або HTML формат, необхідно вже на стадії його створення враховувати особливості електронного тексту. Використовуючи нові фантастичні можливості у освіті треба враховувати вплив дії мультимедіа на мислення і знання учнів.

Предметом дослідження є формування мультимедіа культури в освітніх закладах України, що забезпечує підвищення ефективності процесу навчання.

Мета дослідження проаналізувати процес ступеню використання інноваційних, інформаційних технологій в освіті, форми представлення різних видів інформації (графіки, звуку, відео анімації і т.п.), які мають загально предметне значення і впроваджуються в практику з метою продуктивного засвоєння навчальних дисциплін.

Методологічні підходи до ролі медіа у суспільстві можна знайти у роботах Ю. Габермаса, Маршала Мак-Люена, Фрідріха Кітлера, Лева Мановича, Ніколаса Лумана та вітчизняних науковців Л. Стародубцевої, Я. Пруденко. Концептуальні питання медіаосвіти у вітчизняній науці розроблялися Ю. Голодовникової, М. Слюсаревським, Н.Череповської, Л. Найдьонової. Так Лідія Стародубцева звертає увагу що головне питання розвитку дигітальної освіти у XXI ст. є питання неможливості зберігати дистанцію між суб'єктом та об'єктом навчального процесу, вони постійно змінюються місцями. Складний і динамічний світ різноманітних медіа пов'язаний із самореалізацією, конструюванням суб'єктами самих себе, що проявляють потенціал людського в радикальних формах .

Державний освітній стандарт пред'являє високі вимоги до сучасного фахівця, покликаному вирішувати складні завдання в професійній області

[2]. Короткі терміни, великі обсяги інформації і жорсткі вимоги до знань і вмінь учнів після освоєння курсу - ось сучасні умови освітнього процесу. Високі запити учнів неможливо задовольнити, ґрунтуючись на традиційних методах і засобах педагогічних технологій (рис.1).

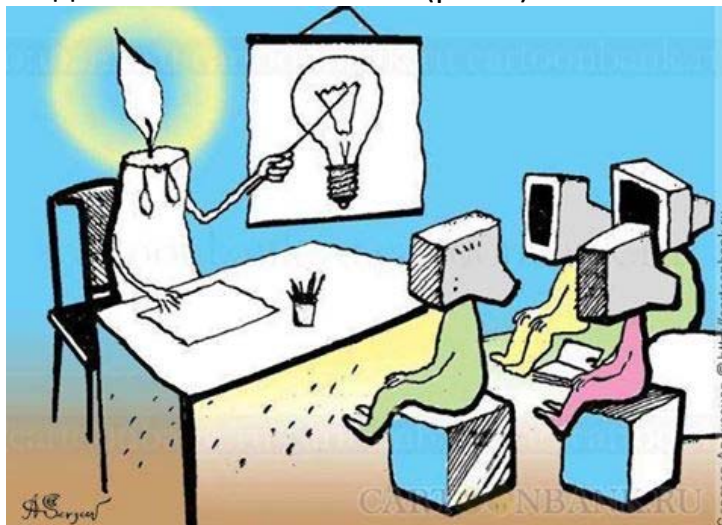

Рис.1. – Метафоричний вигляд традиційних методів педагогічних технологій

Досягнення більш глибоких якісних знань можливе через образне сприйняття, посилення емоційного та стимуляційного впливу завдань та матеріалу, забезпечення "занурення" в конкретну соціокультурну середу. Це відбувається за рахунок використання мультимедіа ресурсів, інтерактивної дошки та можливості доступу до Інтернету під час занять. Крім того, необхідні нові підходи до організації навчального процесу, що спираються на інформаційні та мультимедіа технології.

Формування медіа культури та її можливості. Всесвітні процеси трансформації мають глибинний та системний характер. Перехід до постіндустриального суспільства продовжується вже більш 40 років. Майбутню цивілізацію вчені називали інформаційне суспільство. Освіта є одною з провідних інформаційних галузей. У світі йде перехід від книжкової культури до мультимедійної або культури електронної сторінки. Її характеризують як аудіовізуальну, мозаїчну, фрагментарну та однозначну. Тому не дивно, що більшість студентів вже мислять інакше, чим діти книжкової культури. Їх мова стала згорнута та скорочена.

Автоматизація, комп'ютеризація, електронна техніка – змінює розподіл праці, галузеву та професійну структуру суспільства. Тому освіта повинна не давати готові знання, а навчити вчитися, самим добувати, критично переосмислювати, оцінювати та інтерпретувати інформацію. Креативні здібності, нове знання зараз більш в пошані ніж продукування чужого. Українське суспільство є учасником всіх цих процесів, крім того, воно знаходиться

у процеси подолання кризи та суттєвого системного реформування всіх сфер суспільного життя, в освіті [1].

У зв'язку з цими процесами формується нова мультимедійна культура. Що ж таке культура?

У наш час ми використовуємо різні види комунікацій. Такі винаходи 20-го століття як телефон, радіо, телебачення, Інтернет, а також, розвиток масової друкованої продукції привели людство до інформаційної епохи, утворили складну систему масових комунікацій, яка і утворює медіа середовище. У зв'язку з цим утворюється нова культура — медіа культура.

Медіа культура – це особливий тип культури інформаційного суспільства, що базується на нових інформаційних технологіях. Вона вже міцно вкоренилася в суспільної від індивідуальної свідомості, тому що складно уявити наше життя без телебачення, радіо, Інтернету і т. д. [2].

Але медіа культура може бути різного змісту та рівня. В наші часи контакти людини з медіа перевищують одинадцять годин в день. Телевізор включений в домах у середньому 7 годин 38 хвилин щодня, а діти від двох до дванадцяти років в середньому дивляться телевізор 25 годин на тиждень. Згідно з даними Національного союзу сімейних асоціацій, неповнолітня аудиторія щорічно проводить в середньому 154 години вільного часу (тобто періоду неспання) з батьками і 850 годин - з учителями. У живому спілкуванні. В той час як на контакти з різними екранними медіа у дітей відводиться 1400 годин [2]. Тому важливе контролювати яким чином діти використовують нові технології для розвитку та навчання або для розваг та затьмарення свідомості.

Дуже важливо, щоб сучасна освіта враховувало зміни, що відбулися в суспільстві, необхідність підготовки нового покоління до сприйняття та використання інформації у новому вигляді. У зв'язку з цим величезне значення набуває така предметна галузь науки, як медіаосвіта.

Media osvita (media education) - напрям у педагогіці, що вивчає «закономірності масової комунікації» та їх впливу на освіту і розробляє методи використання медіа у процесі навчання. Як відмічає Кирилова Н.Б., це процес розвитку особистості... з метою формування культури спілкування з медіа, а також творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, умінь повноцінного сприйняття, інтерпретації, аналізу та оцінки медіа текстів, навчання різним формам самовираження за допомогою медіа техніки [3]. Здобута в результаті цього процесу медіа культура допомагає активно використовувати можливості інформаційного поля всіх видів медіа ресурсів.

Медіа освіта пов'язана з різними технологіями і видами медіа. Це дає можливість педагогам та учням оволодіти здібностями використання медіа

в комунікації з іншими людьми, у своїй професійної діяльності та особистому житті. За допомогою медіа освіти учні отримують знання та вміння:

- 1) аналізувати, критично осмислювати і створювати медіа продукти;
- 2) визначати джерела медіа текстів, їх політичні, соціальні, комерційні або культурні контексти та інтереси, що за ними стоять;
- 3) інтерпретувати медіапродукти і цінності, поширювані медіа;
- 4) відбирати відповідні медіа для створення і поширення своїх власних медіа продуктів і набуття зацікавленої в них аудиторії;
- 5) отримати можливість вільного доступу до медіа, як для сприйняття, так і для поширення своєї продукції.

Яка ж ситуація з медіа освітою в Україні зараз?

Спочатку була ініціатива президента Ющенко (2007р.) про перехід всіх шкіл країни на електронні посібники але ця Програма так і не була реалізована і зараз про неї не споминають. Між тим, в Україні можна спостерігати наявні процеси розвитку медіа-освіти, особливо у школах.

У 2010 року, було прийнята ВР України «Концепція впровадження медіа-освіти в Україні» [4]. Головною метою Концепції є *забезпечення всебічної підготовки дітей і молоді до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування у них медіа-обізнаності, медіа-грамотності і медіа-компетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей*. Концепція спрямована на підготовку і проведення широкомасштабного поетапного всеукраїнського експерименту з упровадження медіа-освіти на всіх рівнях; пріоритетне започаткування практики шкільної медіа-освіти, яка стане головною інтеграційною ланкою формування цілісної системи медіа-освіти.

Так, на сьогоднішній день майже 93% шкіл та 100% ВНЗ-III-IV рівня акредитації мають власні сайти на яких розміщена важлива інформація про їх діяльність, розклади занять, навчальні курси тощо [5].

На 2015 рік в Україні налічується 17 337 шкіл, з них 10 620 (що складає 61%) підключені до електронних щоденників, що дуже полегшує контроль батьків за процесом навчання дітей у школах та допомагає дітям, що хворіють [6].

Впроваджена форма медіа-уроків та інфоуроків [7], хоча частіше це не звичайна практика а так звані відкрити уроки та методичні матеріали для педагогічних та методичних семінарів та атестацій педагогів.

Рис. 2. – Статистика шкіл за наявністю сайтів.

Рис. 3. – Використання електронних щоденників.

Проводиться багато медіа-конкурсів серед учнів. Так у Дніпропетровської області за 2010-2015рр. було проведено 12 обласних Конкурсів серед шкіл області, в яких прийняло участь 65 шкіл, 348 учнів [8]. Активізовано роботи шкільних медіа освітніх студій та позашкільних закладів медіа освіти різного профілю.

Проводиться підготовка медіа-педагогів, втілюється програма підвищення ІТК - компетентності педагогів. З 2013 р. введена електронна атестація педагогічних кадрів. Результати у Харківській області можна бачити у діаграмі на рис. 4.

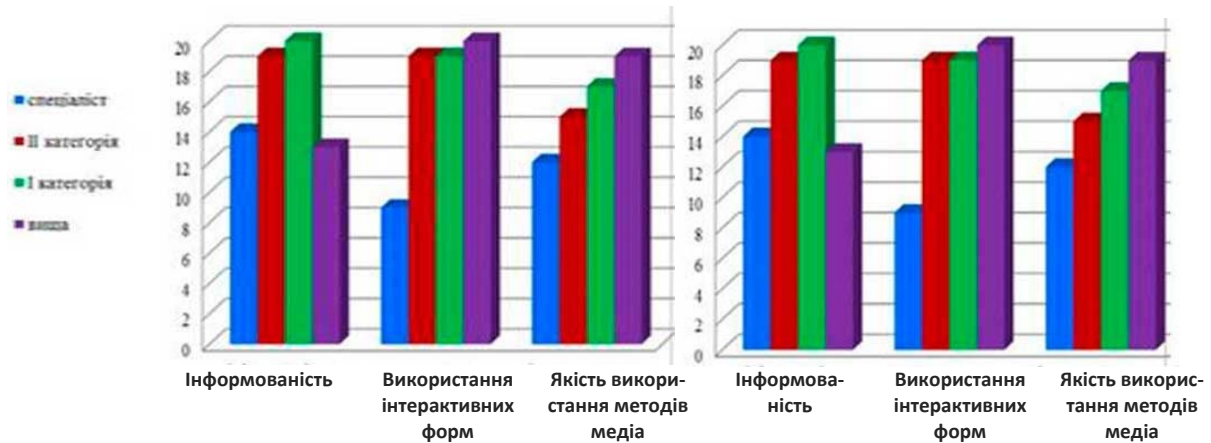

Рис.4. – Медіа освіта та професійні якості педагогів (ітоги атестацій 2013/2015) [9]

Як можна бачити на рис. 4 існує прямий взаємозв'язок між рівнем кваліфікації педагогів та їх компетенціями з медіа-освіти: чим вище медіа компетенції, тим вище кваліфікація, тому це є стимулом для педагогів. Доля педагогів, що мають медіа знання та використовують їх в роботі зростає з кожним роком. Крім того, у самих закладах та на базі Інститутів післядипломної педагогічної освіти регулярно проходять семінари та курси з питань викладання курсів медіа-культури. На жаль, втілювати ці навички у роботу педагога у повному обсязі не можуть в силу відсутності організаційно - технічних умов для цього. Багато педагогів хоч і отримали медіа-навички, не мають можливості використати свої навички, через те, що школи не мають потрібного обладнання.

Наступними етапами подальшого розвитку медіа-освіти в Україні на 2017–2020 роки заплановане [4]:

- ✓ науково-методичне та організаційне забезпечення процесу масового впровадження медіа-освіти в дошкільних закладах, ЗНЗ та ПТНЗ на основі аналізу практичних проблем, обміну досвідом, здійснення відповідного психолого-педагогічного супроводу;
- ✓ уведення медіа-освітньої складової у навчальні програми вищої школи з гуманітарної підготовки фахівців усіх профілів (*але це предмети за вибором - прим. автора*);
- ✓ розвиток матеріально-технічної бази всіх ланок медіа-освіти, оснащення медіа-педагогів передовими інформаційно-комунікаційними технологіями;
- ✓ активізація співпраці освітян з медіа-виробниками для подальшого розширення практики медіа-освіти;
- ✓ розроблення прикладних науково-дослідних тем з питань підвищення ефективності медіа-освіти для забезпечення наукового супроводу її впровадження.

Потрібна нова інформаційна педагогіка, нові методики, що допомагають орієнтуватися в океані інформації і переробляти (генерувати) інформацію в системні знання і символічний капітал (тезаріус).

Висновки:

1. На жаль, в Україні медіа-освіта розповсюджується нерівномірно, здебільшого за ініціативою самих педагогів-новаторів і не стала системною.
2. Компетенції та знання ІТ не завжди втілюються у роботи навчальних закладів у першу чергу в наслідок низькій технічній оснащеності останніх.
3. У дослідженні ми виявили, що ВНЗ значно поступаються в медіа-розвитку середнім навчальним закладам, бо вимоги медіа компетентності не стали вимогами атестацій і масове навчання викладачів ВНЗ не організоване.
4. Найбільшим досягненням у школах є втілення постійної комунікації школа – учні - батьки через сайти та електронні щоденники.
5. Електронні посібники втілюються у освітній процес повільно, бо їх створення також більшою мірою є ініціатива педагогів, а їх розповсюдження знову стикається з проблемою низького матеріального забезпечення.
6. Загальний висновок: хоч за останнє десятиріччя багато зроблене на інституціональному рівні та на рівні закладів освіти але ці зміни не набули «критичної маси» і не створили ефективну медіа-освітню систему в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Чернова Л.Є. «Зміни в суспільстві, зміни в культурі — виклики для сучасної освіти» / Л.Є. Чернова // Формування технічної еліти/ Матеріали Всеукраїнської конференції .- 12-13 марта 2008 с. - Д.: ПДАБА,-2008.
2. Демидов О.А. Медіаосвіта - кому це потрібно? / О.А. Демидов - *Режим доступу: http://community.livejournal.com/ifap_ru/2891.html -(2009р, 21 липня).*
3. Кириллова Н.Б. Медиакультура: от модерна к постмодерну/ Н.Б. Кириллова - М.: Издательство «Академический проект»,-2006 -448 с.
4. «Концепція впровадження медіа-освіти в Україні» від 20 травня 2010 року - *Режим доступу: <http://dnepredu.com/uk/site/mediakultura.html>*
5. Сайт Міністерства освіти та науки України—Режим доступу: <http://mon.gov.ua/>
6. Щоденник.Уа / Всеукраїнська безкоштовна шкільна освітня мережа Інтернет - проект - *Режим доступу: <http://shodennik.ua>.*
7. Медіа урок — вимога сучасної школи - *Режим доступу: <http://pml27.klasna.com/ru/article/media-urok---vimoga-suchasnoyi-shkoli.html>*
8. Сайт Департаменту освіти і науки Дніпропетровської області - *Режим доступу: <http://department.osvita-dnepr.com/>*
9. Про виявлення, оцінювання та підвищення рівня ІКТ-компетентності педагогічних працівників / Т.В.Папернова. КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» - *Режим доступу:http://kievskiy-uo.edu.kh.ua/metodichnij_centr/atestaciya_pedagogichnih_pracivnikiv_rajon/ (27.04.2016).*
10. Пинк Д. Будущее за правым полушарием. Что делать, чем думать и как быть в век нового творческого мышления. - М.: Рипол -классик. - 2009 – 320 с.